

sig Kongens Samtykke for at have offentliggjort Haandskrivelsen, thi det følger dog af sig selv, atter her gjør et Skridt til at lægge Ansvarret over paa Kongen. Dvortil skulde det vel føre, naar vi f. Ex. ved enhver Lov, der kommer frem fra Ministeriets Side, og som her i Folkethinget bliver kritiseret som en slet Lov, maaste skulde møde det Argument, at Kongens Samtykke er erhvervet til at forelægge denne Lov. Det er jo dog netop det, der er Grundtanke i hele den konstitutionelle Stats Ordning, at et Skridt, for hvilket Ministeriet har paataget sig Ansvarret, aldrig kan forsvares ved et Argument som det, der ligger i Kongens Samtykke. (Afbrydelse.) Det er kun Offentliggjørelsen, der er Tale om, det bemærker jeg paany. Der er Mange, der overordentlig gjerne vilde have Spørgsmaalet til at dreie sig om helt andre Ting; det var jo saa bekvemt, om man kunde faae det vendt saaledes, som om vi vilde negte Kongen Ret til at tale og offentliggjøre sine Anskuelser; thi saa vilde det igjen lykkes Mange her i Salen at optræde som Forsvarere af det monarkiske Princip osv. Nei, det er netop os, der denne Gang optræde som Forsvarere af Monarkens Frihed; vi optræde til Forsvar for Monarkens Uansvarlighed lige overfor de Skridt, der kompromittere denne fra Ministeriets Side. Det er netop kun om Offentliggjørelsen, vi tale, og jeg maa tilstaa, at det undrede mig at høre af den høitærede Kultusminister, at denne Offentliggjørelse efter min Mening skulde være en Bagatel, thi det er for mig netop Hovedsagen. At Offentliggjørelsen har fundet Sted fra Ministeriets Side, er for mig og Alle Hovedsagen, det er udelukkende og afgjort det, det kommer an paa, og naar den høitærede Minister kalder det en Bagatel, saa kan jeg ikke opfatte det paa anden Maade end, at Meningen dermed maa være, at Ministeriet kunde ønske, at det var en Bagatel, eller at vi betragtede det saaledes; men det kunne vi ikke. Det er netop en meget afgjørende og vigtig Ting og det, hvorpaa hele Spørgsmaalet nu staar, nemlig, at Ministeriet har anset det for vigtigt at ansøge den kongelige Haandskrivelse som et Argument for dets Forbliven ved Koret, hvorved i Virkeligheden — jeg behøver kun at henvisse til, hvad der saa klart blev udviklet for et Dieblif siden af det ærede Medlem for Høstet Amts 4de Valgfreds (Schjørring) — hele det politiske Ansvar lige overfor Oppositionen, lige overfor Befolkningen kommer til at ligge paa Kongens Skuldre. De øvrige Bemærkninger, den høitærede Kultusminister gjorde med Hensyn til mine Bemærkninger fra igaar, som forøvrigt albeles ikke vare rettede til den høitærede Minister, tror jeg ikke, jeg behøver nærmere at indlade mig paa, uden for saa vidt det skulde være til en noget nærmere Belysning af hele mit Standpunkt, og det kan jeg i Virkeligheden meget let gjøre. Over Gang disse Bemærkninger fremkomme, kan jeg ikke negte, at

jeg derved faar Indtrykket af, at der derved gjøres Forsøg paa at bevise, at jeg nu har indtaget et andet Standpunkt end forhen. Hvorfor, det skal jeg ikke indlade mig paa, men jeg vil kun sige, at jeg oprigtigt talt tror, at dette Punkt nu er bleven debatteret saa ofte, at det i Længden ikke vil kunne bruges mere. Mit Standpunkt har lige overfor den ærede Minister fra den første Dag ikke været overdreven venligt. Jeg har virkelig fra først af aldrig nogensinde stillet mig som en Forsvarer af Ministeriet, men jeg har ganske vist engang sagt, at i den Kamp, der førstes imod Ministeriet, var jeg i Ansættelsen af de Midler, der bleve brugte fra den anden Side, ikke enig med denne anden Side, og jeg skal lidt nærmere præcisere dette. Naar den høitærede Kultusminister var saa venlig at stille mig sammen med det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg), saa tror jeg ogsaa, at jeg derved bliver berettiget til at parallelisere vore Anskuelser lidt for Sammenligningens Skyld. Jeg vil da sige, at jeg tror, at det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds og jeg ere enige i, at den Forsætning, vi have, nødvendigvis, at man viser Folket den størst mulige Tillid i rette Tid, thi dersom man ikke gjør det i rette Tid, kan man blive nødt til at gjøre det senere, og saa bliver det høist ubehageligt. Men vi ere uenige om den Form, hvorunder dette skal ske; vi ere enige i, at efter den Udvikling, vi have gennemgaaet — jeg skal ikke nærmere gaa ind paa en længere Debat om det nationalliberale Parti, thi da det fra forskjellige Sider er erklæret for at være dødt, saa er der ikke videre at sige derom — er det nødvendigt for dem, der ville, at Udviklingen skal blive ved at gaa i en rolig monarkisk og konservativ Retning, til Styrkelse af de monarkiske og sande konservative Grundsatninger, at drage ogsaa den Klasse af Folket, hvorom der nu saa ofte har været Tale, ind i en mere aktiv Del af Landets Styrkelse, end det hidtil er slet. Jeg har aldrig negtet, at der fra det Parti, der til Dato har håbt den afgjørende Indflydelse, ogsaa har været taget Hensyn til andre Klasser af Folket, jeg har tværtimod udtrykkelig udhævet det, og jeg vil endog sige, at der var en Tid, da det nationalliberale Parti tog efter min Mening i mange Punkter Hensyn, som jeg ikke vilde have taget, det var dengang, man var gode Venner; men ganske vist ere disse Hensyn jo senere taget noget af, de blive bestandig færre og færre. Jeg veed saaledes ikke, om den høitærede Kultusminister t. Ex. vil kalde det sidste Forslag til Præsternes Vønning en overdreven Indrømmelse, og det er dog den største Indrømmelse, der er slet i lang Tid; men det, jeg skal tillade mig at fastholde, er, at al saadan „Indrømmen“ ikke er tilstrækkelig. Det er nødvendigt, hvis man virkelig vil have, at Udviklingen skal ske — paa Grundlag af Forsætningen af 1849 eller den reviderede Forsætning af 1866 — i en rolig, konservativ,